21/11/2021

Θεοτόκος Μαρία: Η αληθινή πνευματική ευδαιμονία

/ Γνώμες

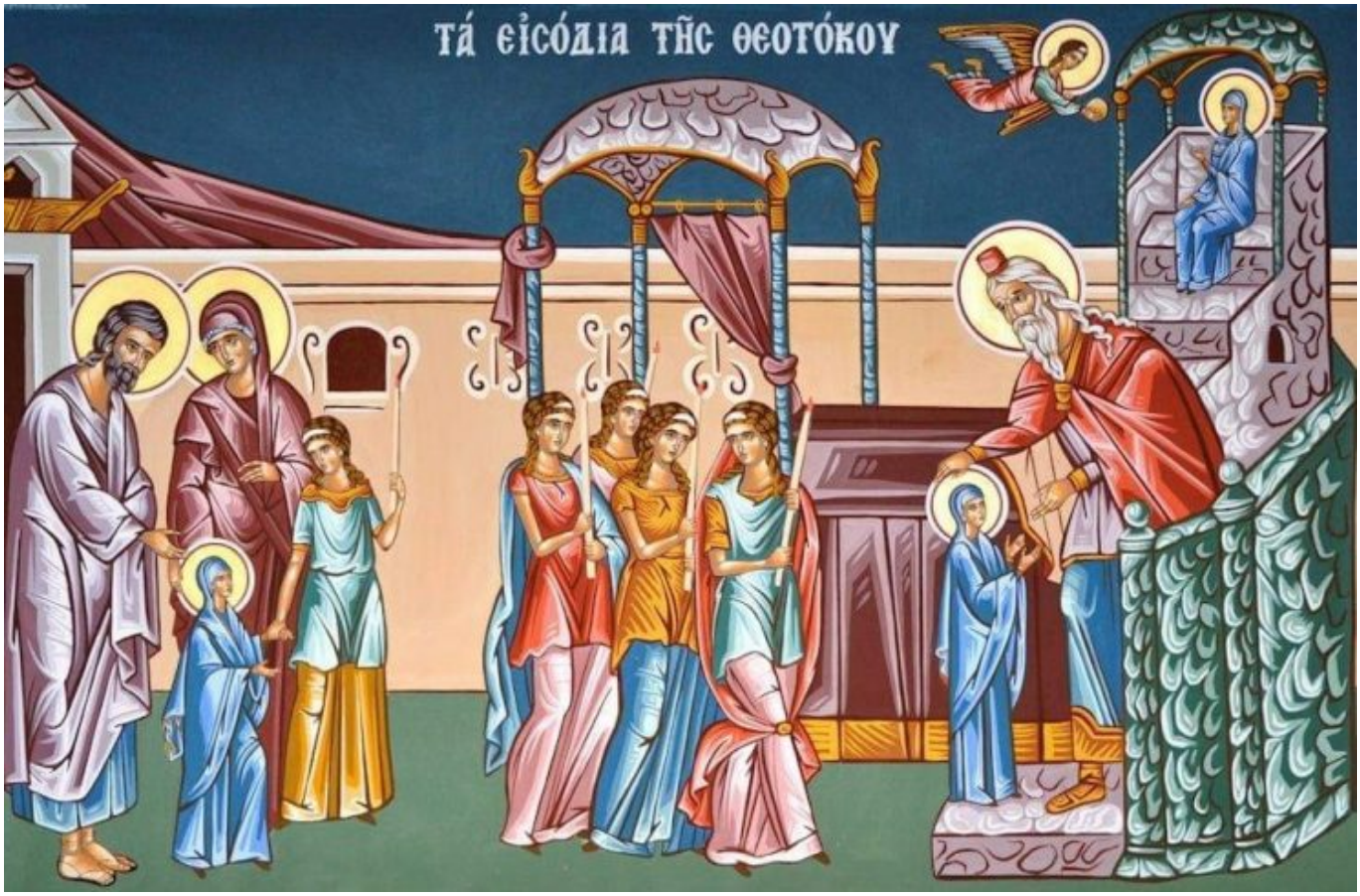

(Μια διαφορετική προσέγγιση της εορτής των Εισοδίων της Θεοτόκου)

- π. Ιωάννου Αν. Γκιάφη
  Θεολόγου- Πολιτικού Επιστήμονος

Ερωτώμενος κάποτε ο αρχαίος φιλόσοφος Στράβων περί του ποιός είναι ο σκοπός της ζωής, εκείνος απάντησε μονολεκτικά: "Ἀλύπως βίου". "Να ζεις χωρίς λύπη." Άραγε πόσο ευσταθεί αυτή η ρήση του; Οι άνθρωποι επιθυμούν μια ζωή γεμάτη χαρές και όχι γεμάτη συμφορές. Ήδη από την αρχαιότητα οι Έλληνες πάσχιζαν με κάθε τρόπο για την "ευδαιμονία" τους, την εκπλήρωση των επιθυμιών τους και την ευόδωση των σκοπών τους. Και μάλιστα οι αρχαίοι συγγραφείς Σοφοκλής και Θαλής ο Μιλήσιος, μαρτυρούν πως οι πρόγονοί μας έθεταν ως στόχο αφενός την

υλική ευημερία τους, αφετέρου την ηθική τελείωσή τους.

Αντιθέτως στο σημερινό γίγνεσθαι ο όρος “ευδαιμονία” σχετίζεται με τον πλούτο, τη δόξα και το χρήμα. Ως ευτυχισμένος θεωρείται ο κάτοχος πολλών αγαθών και ο επικρατέστερος έναντι των άλλων. Διαφορετικά λοιπόν αντιμετωπίζεται η “ευδαιμονία” στο παρόν και αλλιώς αντιμετωπίζονταν στο παρελθόν.

Ίσως όμως προβληματισθούμε: Τι σχέση υφίσταται μεταξύ της “ευδαιμονίας” και της σημερινής μεγίστης θεομητορικής εορτής; Το χαροποιό γεγονός και μόνο της εισόδου της Θεομήτορος στα Άγια των Αγίων, είναι κατεξοχήν γεγονός πνευματικής ευδαιμονίας. Η Παρθένος Μαριάμ τριών χρονών οδηγείται στο Ναό του Σολομώντος από τους δικαίους γονείς της, τον Ιωακείμ και την Άννα. Εκεί την υποδέχεται ο ιερέας Ζαχαρίας. Την ασπάζεται, την ευλογεί και της απευθύνει τα προφητικά λόγια ότι: “Ο Κύριος θα δοξάσει το όνομά της σε όλες τις γενεές και απ’ αυτήν θα προέλθει η λύτρωση του Ισραήλ.” Στη συνέχεια ο ιερέας Ζαχαρίας την τοποθετεί στο ιερότερο μέρος του Ναού, στον τρίτο αναβαθμό του θυσιαστηρίου. Τέτοια τιμή δια την Θεοτόκο! Εισέρχεται στο “ενδότατο” μέρος του οίκου του Θεού, όπου μόνο ο αρχιερέας έμπαινε μια φορά τον χρόνο. Στο σημείο δε αυτό φυλάσσονταν η κιβωτός της διαθήκης. Παραμένει εκεί η Θεοτόκος 9 ολόκληρα χρόνια, δηλ. μέχρι τον Θείο Ευαγγελισμό.

Ο άγιος Γερμανός Κων/πολεως εξυμνώντας τα “Ιερά Εισόδια”, θα κάνει τις εξής αξιοπρόσεκτες παρατηρήσεις: ” Ο Ναός έλαμπε από θείο φωτισμό κατά την ώρα της εισόδου της Κυρίας Θεοτόκου. Ο Ζαχαρίας, αλλά και το θεόλεκτο ζεύγος, ο Ιωακείμ και η Άννα, σκιρτούσαν από χαρά, διότι η μονάκριβη Μαριάμ αφοσιώνεται ολοκληρωτικά στον Θεό. Οι Προφήτες τέρποντα, γιατί οι προφητείες τους για το πρόσωπο της Μαρίας επαληθεύτηκαν. Οι προπάτορες Αδάμ και Εύα, ευφραίνονταν επειδή δια των Εισοδίων απέφευγαν πλέον την τελική τους καταδίκη και αποκτούσαν την προοπτική της σωτηρίας.”(PG 98,300B) Επομένως σε όλο αυτό το θεομητορικό γεγονός επικρατεί έντονα το στοιχείο της πνευματικής χαράς.

Και αλήθεια πως να μην χαίρονται άπαντες με την είσοδο της Παρθένου στο Ιερό Θυσιαστήριο; Εισέρχεται ένας οποιοδήποτε άνθρωπος ή η Μητέρα του Υιού του Θεού; Μετά την εορτή της γέννησης της Θεοτόκου(8 Σεπτεμβρίου), τα Ιερά Εισόδια είναι η δεύτερη θεομητορική εορτή μέσα στο εκκλησιαστικό έτος, η οποία μας εξαγγέλλει το ξεκίνημα της εφαρμογής του σχεδίου της Θείας Οικονομίας. Ο Τριαδικός Θεός επιλέγει την άσημη κόρη της Ναζαρέτ για την καθαρότητά της, να καταστεί “δοχείο” του Θεού Λόγου. Γι’ αυτό και διαμέσου των γονέων της, την οδηγεί στο ναό για την κατάλληλη προετοιμασία της. Απ’ αυτή θα αρχίσει η σωτηρία του ανθρωπίνου γένους, εφόσον θα γεννήσει το Λυτρωτή του κόσμου. Πολύ δόκιμα ο ιερός υμνογράφος θα διασαλπίσει στο απολυτίκιο της εορτής:

“Χαῖρε τῆς οἰκονομίας τοῦ Κτίστου ἡ ἐκπλήρωσις”.

Η Παναγία συμβάλλοντας στην έκβαση της Θείας Οικονομίας, γίνεται το μέσο της έλευσης της πνευματικής χαράς στον κόσμο, μιας και το σκοτάδι της αμαρτίας την είχε προηγουμένως εξαφανίσει. Διαβάζουμε χαρακτηριστικά στους Χαιρετισμούς προς τιμήν της Θεοτόκου: “Χαῖρε, δι’ ἧς ἡ χαρὰ ἐκλάμψει, χαῖρε δι’ ἧς ἡ αρά ἐκλείψει”. Πράγματι εξαιτίας της Παρθένου Μαρίας λάμπει η χαρά, ενώ εξαφανίζεται η κατάρα της αμαρτίας. Τοιουτοτρόπως διαφαίνεται πως η Υψηλοτέρα των Ουρανών είναι η προσωποποίηση της πνευματικής ευδαιμονίας.

Αναζητώντας να γνωρίσουμε την “χαρά” μέσα από την οπτική γωνία των αγίων Πατέρων της Εκκλησίας μας, θα διαπιστώσουμε ότι είναι η απόλαυση των πνευματικά ευχάριστων και η λησμοσύνη των δυσάρεστων. Σύμφωνα με τον Ιερό Χρυσόστομο: ” Η πραγματική ευφροσύνη δεν υπάρχει στα εξωτερικά πράγματα, ούτε στους δούλους, ούτε στο χρυσάφι, ούτε στο ασήμι, ούτε στα χωράφια, ούτε στα αξιώματα, ούτε στα φορέματα, ούτε στο μέγεθος της κατοικίας. Διότι αυτή η ευφροσύνη είναι μόνο των ματιών και όχι της καρδιάς. Η αληθινή χαρά βρίσκεται στα άυλα και αθάνατα.” (Εις Ψαλμ. Δ’, 9, ΕΠΕ 5, 176). Ο λόγος αυτός του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου δεν βρίσκει εφαρμογή στο πρόσωπο της Θεοτόκου; Η μόνη της χαρά ήταν η παραμονή της στα Άγια των Αγίων. Η μόνη της ευφροσύνη υπήρξε η πνευματική τροφή την οποία ελάμβανε από Άγγελο Κυρίου ενώ βρίσκονταν εντός του “ενδότερου του καταπετάσματος”. Η μόνη της αγαλλίαση φανερώνεται από την λαμπρή στολή των αρετών που φόρεσε ως Μητέρα του Υψίστου.

Ποτέ δεν λυπήθηκε, παρότι απομακρύνθηκε απ’ τους γονείς της. Ποτέ δεν στεναχωρήθηκε, επειδή ζούσε εντελώς μόνη της. Ποτέ δεν κάμφθηκε, γιατί στερήθηκε την “κοσμική χαρά”.
Απεναντίας όλοι μας σήμερα ψάχνουμε την πρόσκαιρη χαρά, την υλική ευδαιμονία. Θεωρούμε ευτυχία την κατάκτηση όλο και περισσότερων αγαθών, αδιαφορώντας για την κατοχύρωση των “αιωνίων”.

Αναζητούμε την χαρά στις διάφορες καθημερινές ειδήσεις και στις ανθρώπινες μικρότητες και όχι στον αψεγάδιαστο ευαγγελικό λόγο. Επιθυμούμε τη χαρά μέσα από την καλοπέραση και όχι σαν αποτέλεσμα της πνευματικής άσκησης και της καταπολέμησης των παθών μας. Θέλουμε την χαρά των διαφόρων κοσμικών χώρων και όχι της Εκκλησίας μας. Ζώντας σε καιρούς χαλεπούς, βλέπουμε διάφορες αλλότριες δυνάμεις να πολεμούν λυσσαλέα την πνευματική χαρά, απότοκο της εκκλησιαστικής σύναξης. Και αυτό γιατί πρόκειται για μια “λυτρωτική” ευφροσύνη η οποία ανοίγει τον δρόμο για τον Ουρανό. Δικαίως λοιπόν έλεγε ο άγιος Πορφύριος ο Καυσοκαλυβίτης: “Το μεγάλο μυστικό για ν’

απαλλαγείς από κάθε ψυχοφθόρα και δαιμονική κατάσταση είναι να δοθείς στην αγάπη του Θεού. **Μόνο μέσα στην Εκκλησία υπάρχει η θεραπεία. Εκεί η λύπη μεταβάλλεται σε χαρά!" Είθε πάντοτε να αναζητούμε την αληθινή ευδαιμονία, την παντοτινή χαρά! Γένοιτο!**